

Ενότητα 8^η

Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ
(εἶ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει
καὶ νῦν ἄπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι)
ἐκ τῆς Αἴτνης ῥυάκα πυρός γενέσθαι·
τουτοῦ δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ τὴν ἄλλην χώραν,
καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινα τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων.

Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμησαὶ πρὸς φυγὴν,
τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας,
ἓνα δὲ τινα τῶν νεωτέρων,
ὄρῶντα τὸν πατέρα προεσβύτερον ὄντα
καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν,
ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός,
ἀράμενον φέρειν.
Φορτίου δ' οἶμαι, προσγενομένου
καὶ αὐτός ἐγκατελήφθη.
Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον,

ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει.
Λέγεται περιρρηθῆναι τὸ πῦρ γὰρ κύκλω
τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ σωθῆναι τούτους μόνους,
ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν
προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χώρον·
τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους
καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας,
ἅπαντας ἀπολέσθαι.

Λέγεται λοιπόν ότι στη Σικελία
(αν και βέβαια μοιάζει περισσότερο με μύθο, αλλά θα
είναι κατάλληλο
να το ακούσουν τώρα και όλοι οι νεότεροι)
δημιουργήθηκε ρυάκι φωτιάς από την Αίτνα·
αυτό λοιπόν λένε ότι έρρεε προς την υπόλοιπη χώρα,
και μάλιστα προς κάποια πόλη από αυτές που
κατοικούσαν εκεί.
[Λένε ακόμη] ότι οι άλλοι όρμησαν να φύγουν
ζητώντας τη σωτηρία τους,
έναν όμως από τους νεότερους,
επειδή έβλεπε ότι ο πατέρας του είναι μεγάλος σε ηλικία
και δεν μπορεί να φύγει,
αλλά παγιδεύεται από τη φωτιά,
αφού τον σήκωσε στους ώμους του, τον μετέφερε.
Επειδή όμως, όπως νομίζω, προστέθηκε φορτίο,
και ο ίδιος παγιδεύτηκε.
Από αυτό το γεγονός αξίζει να παρατηρήσει (κανείς) ότι το
θεῖο
ευνοεί τους ενάρετους ανθρώπους.
Γιατί λέγεται ότι η λάβα κύλησε ολόγυρα και περικύκλωσε
τον τόπο εκείνο και ότι σώθηκαν μόνο αυτοί,
ώστε από αυτούς και η περιοχή ακόμη και σήμερα
αποκαλείται «ο τόπος των ευσεβών»·
αντίθετα (λένε) ότι εκείνοι που έφυγαν γρήγορα
και αυτοί που εγκατέλειψαν τους γονείς τους,
(ότι) χάθηκαν όλοι.

Λυκοῦργος, Κατά Λεωκράτους 95-6

*Ρήματα με αόριστο β'

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Όταν οι Έλληνες τους άφησαν να φύγουν με συμφωνία, και αφού επέτρεψαν στον καθένα να πάρει όσα μπορούσε από τα δικά του πράγματα, όλοι οι άλλοι πήραν ασήμι ή χρυσάφι ή κάποιο από τα άλλα πολύτιμα αντικείμενα, ο Αινείας όμως τον πατέρα (του), που ήταν σε βαθιά γεράματα, αφού σήκωσε στους ώμους (του), μετέφερε έξω. Επειδή θαυμάστηκε γι' αυτήν την πράξη από τους Έλληνες, πήρε την άδεια πάλι να διαλέξει ό,τι ήθελε από αυτά που υπήρχα στο σπίτι του. καθώς αυτός προτίμησε τα πατρικά ιερά (τους θεούς προστάτες της οικογένειάς του), συνέβη να επαινεθεί πολύ περισσότερο η αρετή (του), η οποία επιδοκιμάστηκε και από τους εχθρούς. Γιατί φαινόταν ο άνδρας ότι στους μεγαλύτερους κινδύνους είχε ως πρώτη του φροντίδα το σεβασμό προς τους γονείς και για την ευσέβεια προς τους θεούς.

Διόδωρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκη 7.4.1-4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. α. Να κλίνετε: όρμησαι (Ευκτική Ενεστ.), όρῶντα (Οριστική Παρατ), έγκαταλαμβανόμενον (Οριστική Αορ.β'), θεωρησαι (Οριστική Παρατ.),λέγεται (Προστακτική Αορ.β'), άράμενον (οριστική αορίστου)

β. Να συμπληρώσετε τους βαθμούς που λείπουν (στην ίδια πτώση , αριθμό και γένος :

μυθωδέστερον , τοίς νεωτέροις, τοίς άγαθοίς, τῶν εϋσεβῶν, ταχεϊαν

2. α. Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση των τύπων:

γενέσθαι(στο β' ενικό του ίδιου χρόνου), όρῶντα (στο β'-γ' ενικό αορίστου β), ποιησαμένους(στο γ' πληθυντικό ενεστώτα), έγκαταλιπόντας (στο β' πληθ του ίδιου χρόνου)

β. Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους από τον ενεστώτα στον αόριστο β :

λέγεται, έστίν,όρῶντα ,φέρειν, έχει

3. Να γίνει συντακτικός χαρακτηρισμός των υπογραμμισμένων λέξεων.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

1. Να θυμηθείτε όσα διδαχτήκατε στη σύνθεση και να συμπληρώσετε τα κενά στον ακόλουθο πίνακα με ν.ε. σύνθετες λέξεις:

πῦρ + δίδωμι (θ. δοτ-)	→	(ο.)
		η
πῦρ + νέμω	→	ο
πῦρ + σβέννυμι (= σβήνω)	→	ο

2. Να αντιστοιχίσετε τις φράσεις της στήλης Α' με την ερμηνεία τους στη στήλη Β':

A'	B'
διά πυρός και σιδήρου	αρχίζω να πυροβολώ
γραμμή πυρός	καίγομαι ολοκληρωτικά
ανοίγω πυρ	(μτφ.) η πρώτη σημαντική εμπειρία σε κάτι
(γίνομαι) παρανάλωμα του πυρός	μέσα από κινδύνους και ταλαιπωρίες
βάπτισμα του πυρός	η πρώτη γραμμή της μάχης

3. Να γράψετε ομόρριζα της ν.ε. :

πυρός , φασίν, έγκαταλαμβανόμενον, άράμενον, φέρειν, άπολέσθαι

ΤΡΙΑΝΤΗ Μ.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ Α'

Παθητικός μέλλοντας α'

- ✓ Για να σχηματίσουμε τον παθητικό μέλλονται χρησιμοποιούμε:

το θέμα (λυ)+το πρόσφυμα (θη)+την κατάληξη του μέσου μέλλοντα (σομαι)

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην	λυ-θή-σεσθαι	λυ-θη-σόμενος
λυ-θή-σει	λυ-θή-σοιο		λυ-θη-σομένη
λυ-θή-σεται	λυ-θη-σοιτο		λυ-θη-σόμενον
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα		
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε		
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο		

Παθητικός αόριστος α'

- ✓ Για να σχηματίσουμε τον παθητικό αόριστο χρησιμοποιούμε:

την αύξηση (ε)+το θέμα (λυ)+το πρόσφυμα (θη)+τις καταλήξεις του παθητικού αορίστου

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἐ-λύ-θην	λυ-θῶ	λυ-θείην			λυ-θείς
ἐ-λύ-θης	λυ-θῆς	λυ-θείης	λύ-θη-τι		λυ-θείσα
ἐ-λύ-θη	λυ-θῆ	λυ-θείη	λυ-θή-τω	λυ-θῆ-ναι	λυ-θέν
ἐ-λύ-θημεν	λυ-θῶμεν	λυ-θειῖμεν			
ἐ-λύ-θητε	λυ-θῆτε	λυ-θειῖτε	λύ-θη-τε		
ἐ-λύ-θησαν	λυ-θῶσι	λυ-θειῖεν	λύ-θέ-ντων		

- Οι καταλήξεις της Υποτακτικής και της Ευκτικής του Παθητικού Αορίστου είναι όπως το ρ. εἶμι

ΠΑΘΗΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ Β' [χωρίς -θ-]

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Π. Μέλλοντας β'	γραφ-ή-σομαι γραφ-ή-σει γραφ-ή-σεται γραφ-η-σόμεθα γραφ-ή-σεσθε γραφ-ή-σονται		γραφ-η-σοίμην γραφ-η-σοιο γραφ-ή-σοιτο γραφ-η-σοίμεθα γραφ-ή-σοισθε γραφ-ή-σοιντο		γραφ-ή-σεσθαι	γραφ-η-σόμενος γραφ-η-σομένη γραφ-η-σόμενον

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
Π. Αόριστος β'	ἐγράφ-η-ν ἐγράφ-η-ς ἐγράφ-η ἐγράφ-η-μεν ἐγράφ-η-τε ἐγράφ-η-σαν	γραφ-ῶ γραφ-ῆς γραφ-ῆ γραφ-ῶμεν γραφ-ῆτε γραφ-ῶσι	γραφ-είην γραφ-είης γραφ-είη γραφ-είημεν (ή εἶμεν) γραφ-είητε (ή εἶτε) γραφ-είησαν (ή εἶεν)	γράφ-η-θι * γράφ-ή-τω	γράφ-ῆ-ναι	γραφ-εἰ-ς γραφ-εἶσα γραφ-έν

ΠΡΟΣΟΧΗ: Τα ρήματα με μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με φωνήεν **ε** τρέπουν στους δεύτερους παθητικούς χρόνους το **ε σε α** βραχύχρονο: κλέπτω (θ. κλεπ) > ἐ-κλά-πην, πλέκω (θ. πλεκ) > ἐ-πλά-κην

Εξαιρούνται τα σύνθετα του -λέγω (συλλέγω): συλ-λεγ-ήσομαι

Όσα ρήματα έχουν μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με φωνήεν **η** συστέλλουν στους β' παθητικούς χρόνους το **η σε α** βραχύχρονο: (σήπ-ω) σαπ-ήσομαι, ἐ-σά-πην

Εξαιρείται το απλό πλήττω (θ. πληγ-) πληγ-ήσομαι, ἐ-πλήγ-ην

